

Marko Perkušić
student Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu

ZABORAVLJENA ISTINA O STVARANJU HRVATSKE DRŽAVE I POČECIMA DIPLOMACIJE

Ivan Šimek: Profil, Zagreb, listopad 2011., str. 251.

Knjiga „Zaboravljena istina o stvaranju hrvatske države i počecima diplomacije“ autora dr. Ivana Šimeka predstavlja vrijedno svjedočanstvo o okolnostima stvaranja suverene, demokratske i neovisne države Hrvatske, te prvim počecima njene diplomacije.

Kao član Matice hrvatske, rukovoditelj u izdavačkoj djelatnosti, predsjednik Komisije za međunarodne veze izdavača Jugoslavije, te član UNESCO-ove Komisije za suradnju u izdavačkoj djelatnosti, autor ponajprije iznosi svoj pogled na stanje u Hrvatskoj, Europi, te ukupne međunarodne okolnosti u svijetu do trenutka raspada Socijalističke Federativne Jugoslavije i provedbe višestranačkih izbora u Hrvatskoj. Posebno analizira političke odnose u hrvatskom iseljeništvu, te pripreme za demokratske promjene. Analiziraju se okolnosti provedbe višestranačkih izbora u Hrvatskoj, uspostave demokratske i neovisne hrvatske države, te obrane nakon otvorene agresije na Hrvatsku.

Kao pomoćnik ministra – zamjenik u Ministarstvu za iseljništvo Vlade Republike Hrvatske u razdoblju od 1990. – 1993. god., te pomoćnika u Ministarstvu turizma u razdoblju od 1993. – 1994. god. autor iznosi brojne i dosad javnosti nedovoljno poznate isprave i svjedočanstva hrvatske borbe za neovisnost, počecima izgradnje demokratskog poretka, postavljanja tržišnih osnova u gospodarstvu, te ostvarenja pravne države (konfederacija ili samostalna hrvatska država, stanje ljudskih prava u Hrvatskoj 1991. god., provedba operativnog programa gospodarske politike Republike, internacionalizacija rata u Hrvatskoj, marš mira i tadašnja međunarodna zajednica, Moskovski pregovori i dr.).

U ovom dijelu autor se dotiče pitanja načina i modela provedene privatizacije u Republici Hrvatskoj, precizira iznesene prijedloge drugih modela privatizacije, te o istom iznosi i osobno stajalište. Iznijeti su planovi gospodarske obnove Hrvatske u to vrijeme, te posebno planovi o ulaganju znanja i kapitala iseljenika u obnovi, uz analizu okružja gospodarske obnove Hrvatske.

Na mjestu pomoćnika ministra autor je autentičan svjedok okolnosti koje su utjecale na činjenicu da se nije objavilo ratno stanje, iako je Hrvatska u tom razdoblju očito bila u ratu. Prema stajalištu autora u ocjeni ove činjenice svakako treba voditi računa;

- da ranih 90-tih međunarodna zajednica na čelu sa SAD-om i Europskom zajednicom nije bila sklona stvaranju samostalne neovisne hrvatske države („ne dobije li Hrvatska međunarodnu podršku ni od jedne zemlje, barem načelno realizirat će se politički projekt konfederacije Jugoslavije po švicarskom

modelu“),

- da je u to vrijeme „dio državnog vrha koji je bio vezan uz bivše strukture Jugoslavije smatrao da se Jugoslavenska narodna armija neće upuštati u otvoreni sukob s Hrvatskom“, te da

- ni JNA ni Srbija nisu Hrvatskoj najavile rat, već su međunarodnoj zajednici pokušavale dokazivati da čuvaju nacionalnu sigurnost i integritet Jugoslavije ne dopuštajući međunacionalne sukobe.

Prvi koraci afirmacije mlade hrvatske Republike na međunarodnoj sceni opisani su u svjedočanstvu autora o načinu otvaranju prvog hrvatskog diplomatskog predstavništva 21. veljače 1991. god. u Stuttgartu (Hrvatski inozemni ured u Stuttgartu). Svakako je zanimljivo izlaganje o predstavljanju nacrtu pravilnika o radu Ureda (kao „zemaljskog predstavništva“ - Landesvertretung) u Landtagu (zemaljskom parlamentu) Baden Wurttemberga koji je kod domaćina izazvao oprečna mišljenja zbog međunarodnog statusa Republike Hrvatske u to vrijeme.

U razdoblju od 1994. – 2000. god. autor je obnašao dužnost generalnog konzula Republike Hrvatske u Slobodnoj Državi Bavarskoj. Njemačka politika imala je pozitivnu i bitnu ulogu u međunarodnom priznanju Republike Hrvatske, bila je jedan od najznačajnijih gospodarskih partnera Hrvatske, te zemlja s velikim brojem doseljenika iz Hrvatske. Upravo u navedenim odrednicama značajna je raščlamba autora kroz segmente; političkog djelovanja Hrvata u Njemačkoj, hrvatske inozemne pastve u Europi, prikazu Hrvata u društvenom, kulturnom i znanstvenom životu Njemačke, hrvatskog novinstva u Njemačkoj, političkih odnosa u iseljeništvu, te gospodarskih aktivnosti u to vrijeme.

U ocjeni uloge Njemačke u priznanju Hrvatske autor polazi od postavke da je Jugoslavija bila poželjan i siguran partner za gospodarske i političke interese Njemačke. Drži da je Bonn podcijenio odlučnost Hrvatske i Slovenije da se odvoji od Jugoslavije, te utoliko, prema daljnjoj ocjeni autora, ni jedan njemački političar 90-ih godina nije bio suglasan da se podupru težnje pojedinih republika za izdvajanjem iz Jugoslavije. Međutim, uz pritisak javnosti i politiku parlamentarnih stranaka da je promijenjeno njemačko stajalište i Rezolucijom u Bundestagu tako istaknuto da su narodi Jugoslavije oni koji odlučuju o budućnosti zemlje. Tek nakon što je ministar vanjskih poslova Njemačke Hans Dietrich Genscher na sastanku ministara vanjskih poslova KESS-a u Berlinu pripremio odluku kojom je potvrđeno da jugoslavenski narodi samostalno odlučuju o svojoj budućnosti, pripremljen je put za proces priznavanja. U tom kontekstu autor dalje argumentirano izlaže pozitivnu ulogu kancelara SR Njemačke Helmuta Kohl, te ministra Genschera u međunarodnom priznanju Republike Hrvatske.

U svemu navedenom knjiga, prije svega, predstavlja osobno svjedočenje autora o okolnostima stvaranja suverene i neovisne države Hrvatske i prvim počecima njene diplomacije. Raščlamba je popraćena prikazom i tumačenjem brojnih relevantnih isprava iz tog vremenskog razdoblja, te stajalištem autora o bitnim pitanjima raščlambe. Tako knjiga doprinosi rasvjetljavanju bitnih trenutaka u stvaranju hrvatske države, te počecima naše diplomacije.